

RIKSDAGENS PROTOKOLL

Nr 2

ANDRA KAMMAREN

1964

15—17 januari

Debatter m. m.

Onsdagen den 15 januari

	Sid.
Interpellationer av:	
herr Rimmerfors ang. beslutad utredning av frågan om skadliga förflyttningar av fosterbarn	4
herr Fröding ang. förkortning av tiderna för sinnesundersökning i brottmål	5
herr Ekström i Iggesund ang. statens intressekontors verksamhet.	5
herr Spångberg ang. persontrafiken på järnvägslinjen Arvika— Bengtsfors	6
herr Börjesson i Glömminge ang. avvägningen mellan naturvårds- synpunkterna och näringslivets intressen i fråga om det öländs- ka Alvaret	7
Meddelande om enkla frågor av:	
herr Hamrin i Kalmar ang. åtgärder med anledning av jordlags- utredningens betänkande	11
herr Braconier ang. forskningsberedningens verksamhet och bety- delse	11
herr Braconier ang. det ekonomiska planeringsrådets verksamhet .	11
herr Holmberg ang. utredningen om Karlsborgsverkens utbyggnad	11
herr Holmberg ang. förberedelserna för Graddisvägen	11

Torsdagen den 16 januari

Interpellationer av:	
herr Nordgren ang. åtgärder till förebyggande av våldsbrott	18
herr Nilsson i Gävle ang. åtgärder mot befolkningsutflyttningen från de norrländska länen	19
Meddelande om enkel fråga av herr Dickson ang. det slutgiltiga ställ- ningstagandet i censurfrågor beträffande film	21

Fredagen den 17 januari

	Sid.
Svar på fråga av herr Hamrin i Kalmar ang. åtgärder med anledning av jordlagsutredningens betänkande	21
Interpellation av herr Svenungsson ang. maximigränser för motorbuller	23
Meddelande om enkel fråga av herr Hermansson ang. åtgärder mot prisstegringar	25

Samtliga avgjorda ärenden**Onsdagen den 15 januari**

Val av talmanskonferens	3
» » kanslideputerade	3
» » suppleanter för kanslideputerade	3
» » kanslitillsättare	3
» » ekonomideputerade	4

Torsdagen den 16 januari

Val av ledamöter i de ständiga utskotten	11
» » statsrevisorer med suppleanter	13
» » medlemmar i Nordiska rådet	13
» » suppleanter i de ständiga utskotten	14
» » suppleanter i Nordiska rådet	16

Onsdagen den 15 januari

Kl. 16.00

§ 1

Herr talmannen meddelade, att herr Larsson i Norderön, som vid kammarens sammanträde den 10 innevarande januari beviljats ledighet tills vidare från riksdagsgöromålen, denna dag åter intagit sin plats i kammaren.

§ 2

Herr talmannen meddelade, att fru Sjövall enligt till kammaren inkommet läkarintyg vore sjukskriven under tiden den 13—den 18 innevarande januari.

Fru Sjövall beviljades ledighet från riksdagsgöromålen under angivna tid.

§ 3

Företogs val av fyra ledamöter i talman konferensen; och blev därtill utsedda

herr Gustafsson i Stockholm,

» Heckscher,

» Hedlund och

» Ohlin,

envar med 115 röster.

§ 4

Anställdes val av två kanslideputerade. Därvid lämnades på begäran ordet till

Herr ANDRE VICE TALMANNEN, som yttrade:

Herr talman! För vart och ett av de ytterligare val som skall företagas vid detta plenum ber jag att få avlämna en gemensam lista, vilken godkänts av de av kammaren valda ledamöterna i talman konferensen. Varje lista upptar

namn å så många personer, som det ifrågavarande valet avser.

Den av herr andre vice talmannen be-
träffande detta val avlämnade listan
upptog under partibeteckningen »Ge-
mensam lista» följande namn:

Petterson i Degerfors
von Friesen.

Sedan herr talmannen för kammaren
uppläst denna lista, blev den av kam-
maren godkänd; och förklarades herrar
Petterson i Degerfors och von Friesen
utsedda till kanslideputerade.

§ 5

Verkställdes val av två suppleanter
för under nästföregående paragraf om-
förmälda kanslideputerade.

Herr andre vice talmannen avlämnade
en lista, som under partibeteckning-
en »Gemensam lista» upptog följande
namn:

Östrand

Hamrin i Jönköping.

Sedan herr talmannen för kammaren
uppläst denna lista, blev den av kam-
maren godkänd; och förklarades her-
rar Östrand och Hamrin i Jönköping
utsedda till suppleanter för kanslidepu-
terade.

§ 6

Företogs val av sex ledamöter att jämte
herr talmannen och herrar vice tal-
män tillsätta befattningshavare hos kam-
maren.

Herr andre vice talmannen avlämnade
en lista, som under partibeteckningen
»Gemensam lista» upptog följande
namn:

Nilsson i Göteborg
 Ekström i Björkvik
 Christenson i Malmö
 Nilsson i Göingegården
 Jacobsson i Sala
 Wahlund.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd; och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å densamma, utsedda till kanslitillsättare.

§ 7

Anställdes val av fyra ledamöter att handhava vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Sandell, fröken
 Gustafsson i Borås
 von Seth
 Vigelsbo.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd; och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å densamma, utsedda att handhava vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 8

Ordet lämnades på begäran till

Herr **ANDRE VICE TALMANNEN**, som anförde:

Herr talman! Jag hemställer, att kammaren måtte vid plenum torsdagen den 16 innevarande januari utse suppleanter i de ständiga utskotten till ett antal av 21 i konstitutionsutskottet, bevillningsutskottet och allmänna beredningsutskottet, 30 i statsutskottet, 18 i bankoutskottet, 19 i andra lagutskottet, 20 i jordbruksutskottet samt 17 i vart och ett av de övriga utskotten utom i utrikesutskottet, där antalet grundlagsenligt skall vara åtta.

Kammaren biföll denna hemställan.

§ 9

Interpellation ang. beslutad utredning av frågan om skadliga förflyttningar av fosterbarn

Ordet lämnades på begäran till

Herr **RIMMERFORS** (fp), som yttrade:

Herr talman! Pressen har de senaste dagarna uppmärksammat ett komplicerat barnavårdsärende, som nu efter flera års rättsliga tvister gått in i ett akut skede, präglad av djup personlig tragik. Ingenting ger vid handen att de olika rättsliga instanserna förfarit oriktigt. Ärendet synes vara av en sådan karaktär att det med barnavårdslagens nuvarande utformning förefaller synnerligen svårlöst.

Det gäller, enligt pressuppgifterna, ett fall där regeringsrätten fastställt att en nioårig flicka skulle skiljas från sitt fosterhem och överlämnas till sin biologiska mor.

Den upprörande dragkampen har brutit ned flickans nerver och gjort henne till ett sjukhusfall. Enligt vissa tidningsuppgifter har polis, läkare och barnavårdsnämnd gjort förtvivlade försök att mer eller mindre tvångsmässigt flytta flickan från fosterhemmet. Både flickan, fosterföräldrarna och den ensamma modern tycks ha drivits till hysteri.

Omdömesgilla socialvårdare är inte benägna att hårt döma någon av parterna i målet. En så klok rådgivare som kurator Lis Asklund konstaterar i ett program i Sveriges radio att »myndigheterna står inför en övermänsklig uppgift. Det är barnet som är viktigast, inte vad fosterföräldrarna eller den biologiska modern vill. Men det är givetvis synd om alla parter som drabbas känslomässigt av konflikten. För att en förflyttning av barnet skall kunna hindras fordras enligt lagen att barnet kan väntas lida *avsevärd skada*. Genom denna gradering är det nästan omöjligt för myndigheterna att lösa problemet. Det enda glädjande är att polishandräckningen inte fullföljdes. Man får hoppas

**Interpellation ang. förkortning av tiderna för sinnesundersökning i brottmål —
Interpellation ang. statens intressekontors verksamhet**

att lösningen blir den som är bäst för barnet», slutar fru Asklund.

Problemet är alltså formuleringar i 50 § barnavårdslagen. Den har i sin första del följande lydelse:

»Om det skulle vara till avsevärd skada för ett fosterbarn att skiljas från fosterhemmet, äger barnavårdsnämnden i den kommun, där fosterhemmet finnes, för viss tid eller tills vidare förbjuda föräldrarna eller annan som har vårdnaden om barnet att taga det från fosterhemmet.»

Naturligtvis har denna relativt nya bestämmelse tillkommit för att motverka skadliga fosterbarnsflyttningar. Uttrycket »avsevärd skada» har emellertid lett till att man även där viss skada kan påvisas skilt barnen från fosterhem.

Enligt uppgift i kommentarerna till barnavårdslagen har Kungl. Maj:t uppdragit åt lagberedningen att i samband med översynen av utskningslagen upptaga frågan om skadliga förflyttningar av fosterbarn till förnyat övervägande. Om borttagandet av bestämningen »avsevärd» skada skulle tillgodose ett humanitärt krav borde ju en sådan reform kunna genomföras. Då meningarna emellertid är så delade beträffande hela detta juridiska problem kan det ifrågasättas om inte ärendet borde göras till föremål för en snar omprövning, byggd på en ny utredning av de konsekvenser som den ena eller andra lagbestämmelsen visat sig leda till. Frågan om anlitan av polishandräckning vid förflyttning av barn borde göras till föremål för allvarliga överväganden. Likaså borde det klarare stadgas att sådana förflyttningar aldrig får ske utan anlitan av barnpsykologisk expertis. Det undandrar sig interpellantens bedömning huruvida hela detta frågekomplex kan tänkas ingå i lagberedningens uppdrag.

Med hänvisning till vad ovan anförts anhåller jag om kammarens tillstånd att

till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet få ställa följande fråga:

Vill statsrådet meddela kammaren huruvida resultatet av det åt lagberedningen lämnade uppdraget att utreda frågan om skadliga förflyttningar av fosterbarn kan väntas inom den närmaste tiden?

Denna anhållan bordlades.

§ 10

Interpellation ang. förkortning av tiderna för sinnesundersökning i brottmål

Ordet lämnades på begäran till

Herr FRÖDING (h), som yttrade:

Herr talman! I sin till årets riksdag avgivna ämbetsberättelse gör justitieombudsmannen (å sid. 82 och följande) vissa uttalanden rörande dröjsmål med verkställande av sinnesundersökning i brottmål.

Härav framgår bl. a. att trots vissa företagna åtgärder till förekommande av sådana dröjsmål kan den genomsnittliga undersökningstiden fortfarande uppskattas till omkring fyra månader.

Vad sålunda förekommit föranleder mig att begära kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet få framställa följande fråga:

Är herr statsrådet beredd att låta företaga ytterligare åtgärder för att snabbt möjliggöra en förkortning av undersökningstiderna?

Denna anhållan bordlades.

§ 11

Interpellation ang. statens intressekontors verksamhet

Ordet lämnades på begäran till

Herr EKSTRÖM i Iggesund (s), som yttrade:

Interpellation ang. persontrafiken på järnvägslinjen Arvika—Bengtsfors

Herr talman! Statens intressekontor tillkom i början av år 1934 som en särskild avdelning inom postgirokontoret med uppgift att till tjänst för statliga befattningshavare eller pensionärer ombesörja betalning av skatt samt, jämte skatt, andra mera regelbundet förekommande personliga utgifter. I intressekontoret uppgick en sedan år 1926 vid postgirokontoret existerande avdelning, som förmedlade skattebetalning för löntagare i allmänhet. År 1937 utsträcktes intressekontorets hela service även till icke-statstjänstemän. 1946 års uppborädsreform berövade intressekontoret dess största arbetsfält, och det övervägdes då att nedlägga verksamheten. Så skedde dock ej, men antalet kontoinnehavare, som i ett slag sjönk från över 100 000 till knappt 20 000, har även senare fortsatt att minska, varför det torde föreligga skäl att frågan åter aktualiseras.

Intressekontoret verkar alltjämt som en särskild postgiroavdelning. Dess inkomster och utgifter ingår enligt vad jag kunnat inhämta i bokslutet för postgirot, och det är därför svårt att få en överblick över rörelsens lönsamhet. Jag förmodar likväl att vissa interna företagsekonomiska beräkningar ligger till grund för fastställandet av avgifterna, vilka jämte räntor på inestående medel och viss ersättning från postsparbanken för förmedling av insättning på sparkonton utgör intressekontorets intäkter.

Efter vad jag erfarit uppgick antalet intressekonton vid årsskiftet 1962/1963 till 14 166 och det finns skäl räkna med att antalet därefter ytterligare sjunkit. Omkring två tredjedelar av kontona lär innehavas av statsanställda. Under år 1962 utgjorde antalet inbetalningar 189 000 och antalet utbetalningar 327 000, och betalningsrörelsen balanserade under året på 50,2 milj. kronor.

Med hänvisning till det ovan anförda anhåller jag om andra kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen

för kommunikationsdepartementet få ställa följande frågor:

Är statsrådet i tillfälle lämna en redogörelse över omfattningen och lönsamheten av den verksamhet som statens intressekontor bedrivit under år 1963?

Anser statsrådet tillräckliga skäl finnas för ett bibehållande av intressekontoret?

Denna anhållan bordlades.

§ 12

Interpellation ang. persontrafiken på järnvägslinjen Arvika—Bengtsfors

Ordet lämnades på begäran till

Herr SPANGBERG (s), som yttrade:

Herr talman! Kommunala myndigheter och enskilda trafikanter har i skrivelser och uppvaktningar begärt att persontrafiken på järnvägslinjen Arvika—Bengtsfors må fortsätta, tågtiderna anpassas till tåg på ansluten järnväg samt att hållplatsernas väntrum hålles belysta och uppvärmda under tågtider. Järnvägsstyrelsen har i ett svar anfört bl. a.: »Frågan om nedläggning av trafiken på järnvägslinjen Bengtsfors—Arvika är f. n. under Kungl. Maj:ts prövning. I detta liksom i andra motsvarande fall är det angeläget att på allt sätt söka minska kostnaderna för driften . . . Följande riktlinjer har varit vägledande i denna fråga. Hållplats förses inte med belysning, därest icke sådan är anordnad på väg eller gata till hållplatsen eller antalet påstigande i medeltal per dag vid något tåg under den mörka delen av dygnet uppgår till ca 10 st. Uppvärmning av tillslutet väntutrymme anordnas som regel endast i undantagsfall. Resefrekvensen bör uppgå till minst 30 påstigande per dag.»

Järnskogs kommunalnämnd framhåller att den ekonomiska betydelsen för SJ av att släcka belysningen på de be-

rörda hållplatserna nog torde vara mindre än det därigenom förorsakade obehaget för resenärerna. Kommunkontoret har företagit en undersökning av kostnaderna vid tre hållplatser och funnit att de sammanlagda kostnaderna för belysning av tre hållplatser utgör kr. 131:71. Alltså en genomsnittlig kostnad av kr. 43:90 per hållplats för helt år. Kommunalnämnden framhåller att kostnaderna är så blygsamma att man även i en glesbygd tycker sig kunna göra anspråk på den service det innebär att under den mörka årstiden ha nödtorftig belysning vid järnvägshållplatserna.

Tågtiderna synes ha bestämts utan hänsyn till lämpliga förbindelser. Som exempel kan nämnas att tåg avgår från Arvika till Karlstad kl. 8.24. Tåget från Ärjäng kommer till Arvika 11 minuter senare eller kl. 8.35. Därigenom har uppstått betydande försämringar för besök i residensstaden, som kan medföra aningen övernattnings eller bilskjuts.

Under debatten i andra kammaren den 11 december 1963 om trafikpolitiken tog jag upp dessa förhållanden samt hemställde till kommunikationsministern om närmare undersökning i syfte att bättre tillgodose trafikanternas berättigade anspråk.

Med hänvisning till vad här anförts anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få ställa följande spörsmål:

Anser statsrådet att service vid SJ bör kunna hållas efter generösare linjer än som varit vägledande för järnvägsstyrelsen enligt dess ovan åberopade skrivelse?

Kan det väntas att statsrådet beaktar trafikanternas berättigade krav och medverkar till att persontrafiken på järnvägslinjen Arvika—Bengtsfors bibehålls, att lämpliga tågtider utarbetas samt att belysning och uppvärmning sker efter generösare bestämmelser med hänsyn till årstider, mörker och köld?

Denna anhållan bordlades.

§ 13

Interpellation ang. avvägningen mellan naturvårdssynpunkterna och näringslivets intressen i fråga om det öländska Alvaret

Ordet lämnades på begäran till

Herr BÖRJESSON i Glömnings (cp), som yttrade:

Herr talman! I 1960 års naturvårdsutrednings betänkande framhölls, att av det öländska alvaret borde avsättas ett eller helst flera reservat om tillsammans åtminstone 100 km² för bevarande av Europas förnämligaste och mest extrema kalkhällsmark med talrika märkliga växtarter. Om reservatets lämpligaste läge angavs i betänkandet, att det borde innefatta Vickleby karstalvar och Möckelmossen samt en stor del av det typiska hållmarks- och spricksträngalvaret utanför Vickleby och Resmo.

Vetenskapsakademiens naturskyddskommitté har till Naturvårdsnämnden lämnat förslag om avsättande av områden på cirka 100 km². Reservaten skall enligt förslagen omfatta hela norra delen av Stora alvaret innanför horvorna från alvarets nordgräns till landsvägen Resmo—Stenåsa, ett sydligare område öster om Albrunna och Mörbylilla byar samt ett eller flera områden mellan de båda nämnda, varvid särskilt området norr och söder om Penåsbäcken i Hulterstads och Kastlösa socknar samt området kring och väster om Kritmossen och Torpmossen i Stenåsa socken skulle komma i fråga. Enligt naturskyddskommitténs förslag skall dessa reservat helt undandragas fårbyte och i övrigt måttligt eller inte alls betas. Det förutsättes, att de föreslagna fredningarna skall vidtagas med stor skyndsamhet, så att fårbetning inom de berörda områdena förhindras eller avbrytes snarast möjligt.

Det öländska alvarets säregna natur, växtvärld och djurvärld representerar en mycket stor tillgång främst naturligtvis för Ölands befolkning men

Interpellation ang. avvägningen mellan naturvårdssynpunkterna och näringslivets intressen i fråga om det öländska Alvaret

i stort sett även för hela vårt folk. Det torde råda enighet om att dessa stora naturvärden så långt möjligt måste fredas och bevaras.

Samtidigt bör det emellertid stå klart, att onödigt intrång i det öländska näringslivet måste undvikas. Det kan ifrågasättas, om inte det föreliggande förslaget till reservatavsättning och fredning från fårbyte är ett alltför långtgående ingrepp mot näringslivets intressen. Fåraveln är numera av stor betydelse på Öland. För ett stort antal familjer är den avgörande för försörjningen. Ett genomförande av naturskyddskommitténs förslag kan befaras medföra minskade försörjningsmöjligheter för den öländska befolkningen.

Det är självfallet angeläget, att en rimlig avvägning kan träffas mellan de i detta fall särskilt viktiga naturvårdssynpunkterna och näringslivets berättigade intressen. Det synes mig vara skäl för uppfattningen, att naturvårdsintresset bör kunna tillgodoses på helt tillfredsställande sätt med mindre reservat och mindre långtgående ingrepp mot näringslivet än vad som förordats i naturskyddskommitténs förslag.

Med anledning av vad jag här har anfört anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet ställa följande frågor:

Anser herr statsrådet, att det föreliggande förslaget från Vetenskapsakademiens naturskyddskommitté till skydd för de stora naturvärden, som det öländska alvaret representerar, beaktar även näringslivets berättigade intressen?

Är herr statsrådet beredd medverka till en sådan avvägning, att näringslivets intressen tillgodoses så långt det är möjligt med hänsyn till naturvärdena?

Denna anhållan bordlades.

§ 14

Till bordläggning anmäldes Kungl. Maj:ts den 11 innevarande januari på rikssalen avlämnade

dels proposition nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1964/65,

dels ock berättelse till 1964 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit.

Vidare anmäldes till bordläggning:

riksdagens revisorers berättelser över den år 1963 av dem verkställda granskningen av statsverket, riksbanken och riksgäldskontoret;

justitieombudsmannens ämbetsberättelse; samt

militieombudsmannens ämbetsberättelse.

§ 15

Anmäldes, att följande Kungl. Maj:ts propositioner och skrivelse tillställts kammaren, nämligen

nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1963/64,

nr 5, med förslag till lag om krigshjälp,

nr 6, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt,

nr 7, om godkännande av avtal mellan Sverige och Portugal rörande import till Sverige av portugisiska jordbruksprodukter, m. m.,

nr 8, angående ytterligare svensk kapitalinsats i Internationella utvecklingsfonden (IDA),

nr 9, om förordnande av en statsrådsledamot att utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet,

nr 10, med förslag till lag om införande av brottsbalken m. m.,

nr 11, med förslag till lag angående vissa utfästelser rörande införsel och

utförelse av varor m. m. (krigshandelslag),

nr 12, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 11 § 1 och 2 mom. förordningen den 22 juni 1934 (nr 320) angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom,

nr 13, med förslag till förordning med vissa bestämmelser angående seminverksamhet bland får,

nr 14, med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1963 vid dess fyrtiosjunde sammanträde fattade beslut,

nr 15, angående försäljning av viss kronan tillhörig mark, m. m.,

nr 16, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 juli 1947 (nr 529) om allmänna barnbidrag,

nr 17, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 22 april 1960 (nr 77) angående byggnadsforskningsavgift,

nr 18, med förslag till lag om ändrad lydelse av 46 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.,

nr 19, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 5 april 1949 (nr 114) om val av borgmästare och rådman,

nr 20, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 5 § lotteriförordningen den 19 maj 1939 (nr 207),

nr 21, angående fortsatt disposition av vissa äldre anslag inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde,

nr 22, angående godkännande av tilläggsavtal till avtalet den 23 mars 1939 mellan Sverige och Amerikas Förenta Stater för undvikande av dubbelbeskattning och fastställande av bestämmelser angående ömsesidig handräckning beträffande inkomst- och andra skatter,

nr 23, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 21 mars 1952 (nr 98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål så ock angående ändring i samma lag,

nr 25, angående frågor om befrielse från ersättningsskyldighet till kronan m. m., samt

nr 26, angående ersättning till Ruth Maria Erneberg m. fl.

Nämnda propositioner och skrivelse bordlades.

§ 16

Tillkännagavs, att till herr talmannen under sammanträdet avlämnats följande motioner:

nr 1, av herr *Hermansson m. fl.*, om en nordisk kärnvapenfri zon,

nr 2, av herrar *Ohlin* och *Heckscher*, angående utlandssvenskarnas rösträtt,

nr 3, av herr *Ohlin m. fl.*, om sänkning av rösträttsåldern,

nr 4, av herr *Hagberg m. fl.*, om ett ställningstagande mot utrustning av det svenska försvaret med atomvapen,

nr 5, av herr *Nyberg*, om inrättande av en tjänst som konservator vid marinmuseet i Karlskrona,

nr 6, av herr *Rimmerfors m. fl.*, om pension till före vaktmästaren vid de svenska institutionerna i Lützen, förvaltaren Hans Svensson,

nr 7, av herr *Berglund m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Pedagogiska hjälmedelscentralen,

nr 8, av herr *Gustavsson* i Alvesta *m. fl.*, om utbildning av idrottsledare, m. m.,

nr 9, av herr *Helén*, om en samlad översyn av den humanistiska forskningens villkor och behov,

nr 10, av herr *Larsson* i Hedenäset *m. fl.*, om införande av en allmän förskoleundervisning,

nr 11, av herr *Wiklund*, om fria läroböcker m. m. för lärare,

nr 12, av herr *Larsson* i Umeå, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Bidrag till Sveriges elevers centralorganisation,

nr 13, av herrar *Holmberg* och *Hagberg*, om ekonomiskt stöd åt vissa samlingslokaler i glesbygder,

nr 14, av herr *Broberg m. fl.*, angående prognoser för behovet av arbetskraft,

nr 15, av fru *Boman m. fl.*, om flyttning av LKAB:s huvudkontor,

nr 16, av herr *Ekström* i Iggesund *m. fl.*, om förenkling av det tekniska avräkningsförfarandet mellan stat och kommun,

nr 17, av herr *Broberg m. fl.*, angående beräkningen av avskrivningsvärdet för maskiner vid beskattningen,

nr 18, av herr *Christenson* i Malmö *m. fl.*, angående tullen på vissa varor från utvecklingsländerna,

nr 19, av fröken *Elmén m. fl.*, om ökat rättsskydd för den enskilde i skatteärenden,

nr 20, av herr *Eriksson* i Bäckmora *m. fl.*, angående värdeminskningsavdraget för täckdikningskostnader,

nr 21, av herr *Gustafsson* i Borås, om skattefrihet för barntillägg, invaliditetstillägg och invaliditet ersättning,

nr 22, av herr *Gustafsson* i Borås *m. fl.*, om befrielse från arvsskatt för stiftelse och sammanslutning som är befriad från gåvoskatt,

nr 23, av herr *Hedin m. fl.*, angående uppsägningstiden för medel å skogskonto,

nr 24, av herr *Nilsson* i Svalöv *m. fl.*, angående resultatutjämning vid beskattningen,

nr 25, av herr *Wiklund m. fl.*, om påföljd för den som bjuder minderårig på alkohol,

nr 26, av herr *Wedén*, angående utnyttjande av automatisk databehandling i riksdagsarbetet,

nr 27, av herrar *Holmberg* och *Hagberg*, om utvidgad statlig gruvdrift i Norrland,

nr 28, av herr *Börjesson* i Falköping *m. fl.*, om försäkringsskydd för anförtrödda medel,

nr 29, av herrar *Börjesson* i Falköping och *Hamrin* i Jönköping, om ersättning ur dödsbo till husföreståndarinnor *m. fl.*,

nr 30, av herr *Eriksson* i Bäckmora

m. fl., om arvsrätt för kommun i vissa fall,

nr 31, av herr *Jönsson* i Ingemarsgården *m. fl.*, angående ATP-fondernas förvaltning,

nr 32, av herrar *Jönsson* i Ingemarsgården och *Carlsson* i Huskvarna, om förbättring av folkpensionärernas ställning i sjukförsäkringen,

nr 33, av herr *Wiklund*, angående service- och vårdpersonalens arbetstidsförhållanden,

nr 34, av herr *Jönsson* i Ingemarsgården *m. fl.*, om domstolsprövning av körkortssindragning,

nr 35, av herr *Börjesson* i Falköping *m. fl.*, angående stängselskyldigheten för järnväg,

nr 36, av herr *Gustafsson* i Borås *m. fl.*, om viss skärpning av förbudet mot användande av otillåtna jaktmetoder,

nr 37, av herr *Carlsson* i Huskvarna *m. fl.*, om utvidgade reserabatter för folkpensionärer *m. fl.*,

nr 38, av herrar *Enskog* och *Hamrin* i Kalmar, om vissa åtgärder för ökad upplysning om Sverige i utlandet,

nr 39, av herr *Gustafsson* i Borås *m. fl.*, om åtgärder för att förebygga att renar överköres av tåg,

nr 40, av herr *Gustafsson* i Alvesta *m. fl.*, om åtgärder till förmån för rörelsehindrade,

nr 41, av herr *Hamrin* i Jönköping, angående miljöförändringarnas inverkan på kriminaliteten bland de lägsta åldersgrupperna,

nr 42, av herr *Hamrin* i Kalmar, om åtgärder mot diskriminering av ras- eller minoritetsgrupper i Sverige, samt

nr 43, av herr *Wiklund m. fl.*, om effektivisering av samhällets rådgivnings- och hjälpverksamhet för kvinnor i abortsituation.

Dessa motioner bordlades.

§ 17

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren, att Kungl. Maj:ts proposition nr 1, angående statsverkets till-

stånd och behov under budgetåret 1964/65, samt proposition nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1963/64, skulle uppföras sist å föredragningslistan för kammarens nästkommande sammanträde.

§ 18

Meddelande om enkla frågor

Meddelades, att herr talmannen tillställts fem enkla frågor, nämligen av:

herr *Hamriu* i Kalmar, till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet angående åtgärder med anledning av jordlagsutredningens betänkande,

herr *Braconier*, till hans excellens herr statsministern angående forskningsberedningens verksamhet och betydelse,

herr *Braconier*, till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet angående det ekonomiska planeringsrådets verksamhet,

herr *Holmberg*, till herr statsrådet och chefen för handelsdepartementet angående utredningen om Karlsborgsverkens utbyggnad, och

herr *Holmberg*, till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående förberedelserna för Graddisvägen.

§ 19

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 16.20.

In fidem

Sune K. Johansson

Torsdagen den 16 januari

Kl. 11.00

§ 1

Justerades protokollet för den 10 in-
nevarande januari.

§ 2

Företogs val av föreskrivet antal ledamöter i de ständiga utskotten, nämligen åtta i utrikesutskottet, tio i konstitutionsutskottet, femton i statsutskottet, tio i bevillningsutskottet, åtta i bankoutskottet samt i vart och ett av lagutskotten, tio i jordbruksutskottet och tolv i allmänna beredningsutskottet.

Beträffande dessa och övriga till dagens sammanträde utsatta val lämnades på begäran ordet till

Herr STAXÄNG (h), som yttrade:

Herr talman! För vart och ett av de val som skall företagas vid detta ple-

num ber jag att få avlämna en gemensam lista, vilken godkänts av de av kammaren valda ledamöterna i talmanskonferensen. Varje lista upptar namn å så många personer, som det ifrågavarande valet avser.

Sedan herr Staxäng här efter avlämnat för nu ifrågavarande val avsedda tio listor, alla försedda med partibeteckningen »Gemensam lista», samt listorna blivit i ovan upptagen ordning av herr talmannen upplästa och av kammaren godkända, befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits å respektive listor, ha utsetts till ledamöter i

utrikesutskottet:

Bengtsson i Halmstad
Gustafsson i Stockholm
Ohlin

Heckscher
Renström-Ingenäs, fru
Hedlund
Kärrlander
von Friesen

konstitutionsutskottet:

Spångberg
Andersson i Linköping
von Friesen
Magnusson i Tumhult
Adamsson
Larsson i Luttra
Bengtsson i Halmstad
Nilsson i Östersund
Hamrin i Jönköping
Braconier

statsutskottet:

Pettersson i Degerfors
Gustafsson i Stockholm
Ståhl
Staxäng
Karlsson i Olofström
Svensson i Stenkyrka
Blidfors
Almgren
Elmén, fröken
Nilsson i Göingegården
Andreasson
Eliasson i Sundborn
Mellqvist
Lewén-Eliasson, fru
Svensson i Ljungskile

bevillningsutskottet:

Brandt
Allard
Gustafson i Göteborg
Nilsson i Svalöv
Kärrlander
Vigelsbo
Engkvist
Asp
Christenson i Malmö
Magnusson i Borås

bankoutskottet:

Sköldin
Persson i Skänninge
Berglund

Regnéll
Renström-Ingenäs, fru
Hansson i Önnarp
Hagnell
Larsson i Umeå

första lagutskottet:

Landgren
Johansson, fru
Gärde Widemar, fru
Boman, fru
Östrand
Svensson i Vä
Ekström i Björkvik
Gustafsson i Borås

andra lagutskottet:

Lundberg
Odhe
Rimmerfors
Wetterström, fröken
Ekendahl, fru
Wahlund
Bengtsson i Varberg
Anderson i Sundsvall

tredje lagutskottet:

Johansson i Torp
Levin
Nyberg
Wachtmeister
Torbrink, fru
Grebäck
Andersson i Ryggestad
Johansson i Öckerö

jordbruksutskottet:

Sköld
Lindström
Antby
Östlund
Lindskog, fru
Hansson i Skegrie
Arweson
Johanson i Västervik
Nilsson i Lönsboda
Eliasson i Moholm

allmänna beredningsutskottet:

Eriksson i Stockholm, fru
Jacobsson i Sala

Carlsson i Huskvarna
 Dickson
 Jäderberg, fru
 Skoglösa
 Svensson i Kungälv
 Thunvall, fru
 Hamrin i Kalmar
 Nilsson i Bästekille
 Lundmark
 Björkänge.

I samband med valet av ledamöter i utrikesutskottet beslöts på framställning av herr talmannen, att riksdagens kanslilidputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om kammarens val av ledamöter ävensom om det likaledes till dagens sammanträde utsatta

valet av suppleanter i nämnda utskott samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag till den skrivelse i ämnet, som borde till Konungen avlätas.

§ 3

Anställdes val av sex revisorer för granskning av statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning samt sex suppleanter för dessa revisorer.

För detta val avlämnade herr Staxäng en av de utav kammaren valda ledamöterna av talmanskonferensen godkänd lista, som bar partibeteckningen »Gemensam lista» och hade följande utseende:

Revisorer

Suppleanter

Riksdagsman Lundberg, J. I., Uppsala	Riksdagsman Levin, H. S., Kämpinge
Riksdagsman Johansson, C. E., Torp, Nösund	Riksdagsman Odhe, N. S., Vinninga
Riksdagsman Christenson, C., Malmö	Riksdagsman von Friesen, O. B., Göteborg
Riksdagsman Nilsson, G. E., Göingegården, Varberg	Riksdagsledamot fru Boman, M. K., Södra Prästholmen
Riksdagsman Allard, K. Å. H., Örebro	Riksdagsledamot fru Johansson, V. E., Skövde
Riksdagsman Svensson, P. G. A., Stenkyrka	Riksdagsman Hansson, N. G., Skegrie

Sedan denna lista upplästs och av kammaren godkänts, förklarades ha blivit utsedda till statsrevisorer herrar Lundberg, Johansson i Torp, Christenson i Malmö, Nilsson i Göingegården, Allard och Svensson i Stenkyrka samt till suppleanter för dem respektive herrar Levin, Odhe och von Friesen, fru Boman, fru Johansson och herr Hansson i Skegrie.

§ 4

Företogs val av åtta medlemmar i Nordiska rådet för tiden intill dess val nästa gång äger rum.

För detta val avlämnade herr Staxäng en av de utav kammaren valda ledamöterna av talmanskonferensen godkänd lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Ekendahl, fru
 Gustafsson i Stockholm
 Ohlin
 Cassel
 Thapper
 Gustafsson i Kårby
 Lassinantti
 Helén.

Efter det denna lista upplästs och av kammaren godkänts, förklarades de å listan upptagna personerna ha blivit utsedda till medlemmar i Nordiska rådet.

På framställning av herr talmannen beslöts, att riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om kammarens val av medlemmar i Nordiska rådet och om det likaledes till dagens plenum utsatta valet av suppleanter för dem samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag dels till förordnanden för de valda, dels ock till skrivelse till Konungen med anmälan om de förrättade valen.

§ 5

Anställdes val av beslutat antal suppleanter för ledamöterna i de ständiga utskotten, nämligen 8 i utrikesutskottet, 21 i konstitutionsutskottet, 30 i statsutskottet, 21 i bevillningsutskottet, 18 i bankoutskottet, 17 i första lagutskottet, 19 i andra lagutskottet, 17 i tredje lagutskottet, 20 i jordbruksutskottet och 21 i allmänna beredningsutskottet.

Sedan herr Staxäng här efter avlämnat nu ifrågavarande tio listor, alla med partibeteckningen »Gemensam lista», och listorna blivit i ovan upptagen ordning av herr talmannen upplästa och av kammaren godkända, befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits å respektive listor, utsedda till suppleanter i

utrikesutskottet:

Andersson i Ryggestad
 Alemyr
 Wedén
 Cassel

Mellqvist
 Wahlund
 Allard
 Gustafson i Göteborg

konstitutionsutskottet:

Alemyr
 Henningsson
 Westberg
 Svenungsson
 Thunvall, fru
 Wahlund
 Andersson i Billingsfors
 Lundkvist
 Keijer
 Hedin
 Lindahl
 Boo
 Andersson i Storfors
 Zetterberg
 Wedén
 Anners
 Johansson i Trollhättan
 Larsson i Borrbö
 Ohlin
 Heckscher
 Hedlund

statsutskottet:

Olsson, fröken
 Arvidson
 Wedén
 Cassel
 Lassinantti
 Larsson i Hedenäset
 Johansson i Norrköping
 Carbell
 Gustafsson i Skellefteå
 Karlsson, fröken
 Gustafsson i Uddevalla
 Andersson i Knäred
 Kellgren
 Fagerlund
 Helén
 Bohman
 Eskel
 Holmberg, fru
 Gustafsson i Kårby
 Blomkvist
 Löfroth
 Källenius
 Heidenberg

Berg
 Antonsson
 Bengtsson i Landskrona
 Nelander
 Palm
 Källstad
 Turesson

bevillningsutskottet:

Eriksson i Stockholm, fru
 Andersson i Essvik
 Nettelbrandt, fru
 Darlin
 Holmqvist, fru
 Eriksson i Bäckmora
 Forsberg
 Kristenson i Göteborg
 Larsson i Umeå
 von Sydow
 Carlsson i Västerås
 Nilsson i Tvärälund
 Carlstein
 Nyström
 Enskog
 Björkman
 Skantz, fru
 Hammarsten
 Fäldin
 Broberg
 Kristensson, fru

bankoutskottet:

Bengtsson i Landskrona
 Ekström i Iggesund
 Hyltander
 Ringaby
 Lindahl
 Börjesson i Glömminge
 Rask
 Haglund
 Jonsson
 Nordgren
 Lindkvist
 Börjesson i Falköping
 Hörnlund, fru
 Fridolfsson
 Gustafson i Göteborg
 Bohman
 Elmwall
 Nordstrandh

första lagutskottet:

Jacobsson i Sala
 Löfqvist, fru
 Keijer
 Fröding
 Bergegren, fröken
 Johansson i Dockered
 Sjövall, fru
 Zetterberg
 Wiklund
 Edlund
 Lindekvist, fru
 Larsson i Norderön
 Martinsson
 Andersson i Strängnäs, fröken
 Forsling, fru
 Kristensson, fru
 Svenungsson

andra lagutskottet:

Sandell, fröken
 Johansson i Södertälje
 Wiklund
 Gunne, fru
 Fredriksson
 Wahrendorff
 Eriksson i Ängelholm, fru
 Sundelin
 Jönsson i Ingemarsgården
 Björkman
 Svensson, fru
 Gustavsson i Alvesta
 Svensson i Kungälv
 Carlsson i Göteborg
 Carlsson i Huskvarna
 Ringaby
 Nilsson i Göteborg
 Gomer
 Tobé

tredje lagutskottet:

Persson i Tandö
 Svenning
 Hamrin i Kalmar
 Turesson
 Ekström i Iggesund
 Mattsson
 Sundelin
 Anderson i Lerum, fröken
 Tobé
 Bengtson i Solna

Svanberg
 Jansson i Benestad
 Ekroth, fru
 Hammarberg
 Nettelbrandt, fru
 Wennerfors
 Anners

jordbruksutskottet:

Franzén
 Jäderberg, fru
 Svensson i Ljungskile
 Nilsson i Bästekille
 Lundmark
 Elmwall
 Persson i Tandö
 Trana
 Johansson i Öckerö
 Stiernstedt
 Eskilsson
 Dahlgren
 Johansson i Simrishamn
 Edin, fru
 Rimås
 Hedin
 Persson i Skänninge
 Persson i Heden
 Jönsson i Ingemarsgården
 Hæggholm

allmänna beredningsutskottet:

Gustafsson i Uddevalla
 Haglund
 Westberg
 Gunne, fru
 Andersson i Billingsfors
 Börjesson i Glömminge
 Lundkvist
 Rask
 Rimås
 Edlund
 Anderson i Lerum, fröken
 Larsson i Borrbý
 Svanberg
 Hörnlund, fru
 Hyltander
 Bengtson i Solna
 Nyström
 Ekroth, fru
 Magnusson i Nennesholm
 Forsling, fru
 Nordstrandh.

§ 6

Företogs val av åtta suppleanter för de av kammaren utsedda medlemmarna av Nordiska rådet.

Herr Staxäng avlämnade en av de utav kammaren valda ledamöterna i talmanskonferensen godkänd lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Mellqvist
 Alemyr
 Gustafsson i Skellefteå
 Braconier
 Kellgren
 Nilsson i Tvärälund
 Hammarberg
 Edström.

Efter det denna lista av herr talman-
 nen upplästs och av kammaren god-
 känts, förklarades de å listan upptagna
 personerna utsedda till suppleanter i
 Nordiska rådet.

§ 7

Justerades protokollsutdrag angående
 de i §§ 2—6 omnämnda valen.

§ 8

Föredrogs och lades till handlingarna
 Kungl. Maj:ts på rikssalen överlämnade
 berättelse till 1964 års riksdag om vad
 i rikets styrelse sig tilldragit.

§ 9

Föredrogs var för sig följande Kungl.
 Maj:ts å bordet vilande propositioner;
 och hänvisades därvid

till behandling av lagutskott propo-
 sitionen nr 5, med förslag till lag om
 krigshjälp;

till bevillningsutskottet propositionen
 nr 6, med förslag till förordning an-
 gående ändrad lydelse av 3 § förord-
 ningen den 6 juni 1941 (nr 416) om
 arvsskatt och gåvoskatt;

till utrikesutskottet propositionen nr
 7, om godkännande av avtal mellan
 Sverige och Portugal rörande import till

Sverige av portugisiska jordbruksprodukter, m. m.; samt

till statsutskottet propositionen nr 8, angående ytterligare svensk kapitalinsats i Internationella utvecklingsfonden (IDA).

§ 10

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts skrivelse, nr 9, till riksdagen med tillkännagivande, att Kungl. Maj:t förordnat statsrådet Rune Hermansson att under innevarande riksdag utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet;

och skulle underrättelse om denna skrivelses innehåll meddelas vederbörande utskott samt riksdagens kansli-deputerade.

§ 11

Föredrogs var för sig följande Kungl. Maj:ts å bordet vilande propositioner; och hänvisades därvid

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 10, med förslag till lag om införande av brottsbalken m. m.,

nr 11, med förslag till lag angående vissa utfästelser rörande införsel och utförsel av varor m. m. (krigshandelslag), och

nr 12, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 11 § 1 och 2 mom. förordningen den 22 juni 1934 (nr 320) angående grunder för förvaltning av viss kronoegendom;

till jordbruksutskottet propositionen nr 13, med förslag till förordning med vissa bestämmelser angående seminverksamhet bland får;

till behandling av lagutskott propositionen nr 14, med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1963 vid dess fyrtingsjunde sammanträde fattade beslut;

till jordbruksutskottet propositionen nr 15, angående försäljning av viss kronan tillhörig mark, m. m.;

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 16, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 juli 1947 (nr 529) om allmänna barnbidrag, och

nr 17, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 22 april 1960 (nr 77) angående byggnadsforskningsavgift;

till bevillningsutskottet propositionen nr 18, med förslag till lag om ändrad lydelse av 46 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.;

till konstitutionsutskottet propositionen nr 19, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 5 april 1949 (nr 114) om val av borgmästare och rådman;

till behandling av lagutskott propositionen nr 20, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 5 § lotteriförordningen den 19 maj 1939 (nr 207);

till statsutskottet propositionen nr 21, angående fortsatt disposition av vissa äldre anslag inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde;

till bevillningsutskottet propositionen nr 22, angående godkännande av tilläggsavtal till avtalet den 23 mars 1939 mellan Sverige och Amerikas Förenta Stater för undvikande av dubbelbeskattning och fastställande av bestämmelser angående ömsesidig handräckning beträffande inkomst- och andra skatter;

till behandling av lagutskott propositionen nr 23, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 21 mars 1952 (nr 98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål så ock angående ändring i samma lag; samt

till statsutskottet propositionerna:

nr 25, angående frågor om befrielse från ersättningskyldighet till kronan m. m., och

Interpellation ang. åtgärder till förebyggande av våldsbrott

nr 26, angående ersättning till Ruth Maria Erneberg m. fl.

§ 12

Föredrogs var för sig följande å bordet vilande motioner; och hänvisades därvid

till utrikesutskottet motionen nr 1;

till konstitutionsutskottet motionerna nr 2 och 3;

till statsutskottet motionerna nr 4—16;

till bevillningsutskottet motionerna nr 17—25;

till bankoutskottet motionerna nr 26 och 27;

till behandling av lagutskott motionerna nr 28—36; samt

till allmänna beredningsutskottet motionerna nr 37—43.

§ 13

Vid föredragning av riksdagens revisorers å bordet vilande berättelse över den år 1963 av dem verkställda granskningen av statsverket hänvisades berättelsen, såvitt avsåg §§ 21 och 22 till bevillningsutskottet, i vad gällde §§ 15, 23, 30, 33 och 34 till behandling av lagutskott, såvitt angick §§ 26—29 och 31 till jordbruksutskottet samt i övrigt till statsutskottet.

§ 14

Föredrogs var efter annan och hänvisades till bankoutskottet riksdagens revisorers å bordet vilande berättelser över den år 1963 av dem verkställda granskningen av riksbanken och riksgäldskontoret.

§ 15

Föredrogs var för sig och hänvisades till behandling av lagutskott justitieombudsmannens och militieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelser.

§ 16

Föredrogs var för sig följande, vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda men då bordlagda interpellationsframställningar, nämligen av:

herr *Rimmerfors*, till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet angående beslutad utredning av frågan om skadliga förflyttningar av fosterbarn,

herr *Fröding*, till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet angående förkortning av tiderna för sinnesundersökning i brottmål,

herr *Ekström* i Iggesund, till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående statens intressekontors verksamhet,

herr *Spångberg*, till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående persontrafiken på järnvägslinjen Arvika—Bengtsfors, samt

herr *Börjesson* i Glömminge, till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet angående avvägningen mellan naturvårdssynpunkterna och näringslivets intressen i fråga om det öländska Alvaret.

Kammaren biföll dessa framställningar.

§ 17

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren, att Kungl. Maj:ts propositioner nr 1 och nr 2 skulle uppföras sist å föredragningslistan för kammarens nästkommande sammanträde.

§ 18

Interpellation ang. åtgärder till förebyggande av våldsbrott

Ordet lämnades på begäran till

Herr **NORDGREN** (h), som yttrade:

Herr talman! Det stora antalet taximord som begås i vårt land — inte minst det i går förövade — har med rätta upprört den svenska opinionen

Interpellation ang. åtgärder mot befolkningsutflyttningen från de norrländska länen

och på nytt aktualiserat den viktiga frågan om trygghet mot brott i vårt samhälle.

Det borde äntligen på allvar övervägas särskilda åtgärder för att vi skall komma till rätta med den beklagliga utvecklingen i riktning mot allt flera svåra våldsbrott i vårt samhälle.

Med stöd av vad jag anfört hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för justitiedepartementet få ställa följande fråga:

Ämnar herr statsrådet snarast överväga verksamma åtgärder för att stävja den beklagliga utvecklingen mot allt flera och svårare våldsbrott?

Denna anhållan bordlades.

§ 19

Interpellation ang. åtgärder mot befolkningsutflyttningen från de norrländska länen

Ordet lämnades på begäran till

Herr NILSSON i Gävle (k), som ytttrade:

Herr talman! Befolkningsutflyttningen från de norrländska länen fortgår i nära nog oförminskad takt. Inför denna kris förväntar befolkningen inom de berörda länen kraftfulla och snabba ingripanden, inte minst från statsmakternas sida. Kommittén för näringslivets lokalisering har i sina betänkanden föreslagit ett betydande antal åtgärder, rekommendationer och anvisningar för en förbättrad industrilokalisering för att skapa nya arbetstillfällen och hejda en icke önskvärd befolkningsutflyttning.

Även om kort tid förflutit sedan kommittén avlämnat sina betänkanden väntar många att regeringen redan vid denna riksdag skall redovisa några konkreta förslag till åtgärder i överensstämmelse med kommitténs förslag.

Med hänvisning till den aktualitet dessa frågor har ber jag att till statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få ställa följande fråga:

Avser regeringen att redan vid denna riksdag framlägga några förslag till åtgärder för att bereda norrlandslänens befolkning möjligheter att stanna kvar i sin hembygd?

Denna anhållan bordlades.

§ 20

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll:

Protokoll, hållet vid sammanträde med herr talmannen och herr andre vice talmannen i riksdagens andra kammare samt de kammarens ledamöter, som blivit utsedda att jämte talmännen tillsätta kammarens kanslipersonal, den 15 januari 1964.

Sedan kammarens plenum denna dag avslutats, sammanträdde med herr talmannen och herr andre vice talmannen de ledamöter av kammaren, som blivit utsedda att jämte talmännen tillsätta kammarens kanslipersonal.

Därvid beslöts till en början, att kanslitjänstemännen vid innevarande riksdag skulle utgöras av en notarie, fyra förste stenografer, fjorton stenografer, en förste kanslist, fem kanslister, därav en tillika registrator och två kansliskrivare, samt två reservstenografer.

Herrar deputerade antog till

notarie:

kanslirådet, jur. kand. Erland Kock;

förste stenografer:

f. d. ekonomidirektören, fil. kand. Hans Heimbürger,
sekreteraren och ombudsmannen, jur. kand. Anders Norrman,
jur. kand. Göte Fahlin och
redaktören Bertil Arborén;

stenografer:

e. o. förste byråsekreteraren, jur. kand. Gustaf Titz,
fru Signhild Elfner,

Knut Nilson,
Bengt Lundin,
fil. mag. Bertil Palmquist,
fil. kand. Hans Karlgren,
Gunnar Ljusterdal,
handelsläraren Göte Schenning,
redaktören Rune Söderström,
jur. kand., fru Majken Carlbom,
fil. lic. Rolf Lindborg,
sekreteraren Ingvar Olsson,
fröken Vera Jansson och
fil. stud. Stig Djurström;

förste kanslist:

uppbördsrevisorn Curt Berggrén;

kanslist, tillika registrator:

kanslisten Agne Christiansson;

kanslister:

sekreteraren, jur. kand. Bertil Björns-
son och
fru Marianne Wannemark;

kanslister (kansliskrivare):

fru Margareta Berglund och
fru Mailis Nahlin; samt

reservstenografer:

Arne Larsson och
fru Ingrid Nilsson.

Till ersättare att vid förfall för sekreteraren bestrida sekreterargöromålen inom kammaren m. m. utsågs bankokommissarien Åke Gustafsson.

På särskild anmodan hade ovan angivna tjänstemän redan tidigare inträtt i tjänstgöring hos kammaren, nämligen den 1 januari förste kanslisten Berggrén, den 7 januari kansliskrivarna fru Berglund och fru Nahlin, den 9 januari kanslisten Björns-son, den 10 januari notarien Kock, stengraferna Titz och fru Elfner samt kanslisten Christiansson ävensom den 13 januari övriga här avsedda befattningshavare.

Det skulle åligga de antagna tjänstemännen att vid behov och i den mån så ske kunde utföra jämväl annan tjänstgöring hos riksdagen.

In fidem
Sune K. Johansson

§ 21

Anmäldes, att följande motioner under sammanträdet avlämnats till herr talmannen:

nr 44, av herr *Gomér m. fl.*, angående statsbidrag till specialskolor för handikappade,

nr 45, av herr *Holmberg m. fl.*, om statsbidrag till kommun för hemvård åt gamla,

nr 46, av herrar *Johansson i Dockered och Svensson* i Vä, om avskaffande av den särskilda sockerskatten,

nr 47, av herr *Larsson* i Hedenäset *m. fl.*, angående fördelningen av beskattningsrätten mellan produktionskommun och huvudkontorskommun,

nr 48, av herrar *Bengtsson* i Landskrona och *Svenning*, angående beräkningen av semesterlön och semesterersättning i vissa fall,

nr 49, av herrar *Börjesson* i Falköping och *Gustavsson* i Alvesta, om förhöjning av vissa livräntor i anledning av yrkeskada m. m.,

nr 50, av herr *Hermansson m. fl.*, om ökad trygghet i anställning i vissa fall,

nr 51, av herr *Holmberg m. fl.*, om obligatorisk arbetslöshetsförsäkring,

nr 52, av herr *Magnusson* i Borås *m. fl.*, angående återlån från ATP-fonderna,

nr 53, av herr *Svenning* och fru *Skantz*, angående märkningen av läkemedel,

nr 54, av herr *Börjesson* i Falköping *m. fl.*, om skärpta bestämmelser mot nedskräpning i naturen,

nr 55, av herr *Fridolfsson m. fl.*, om upphävande av bestämmelserna om minimimått på torsk,

nr 56, av fröken *Karlsson* och herr *Magnusson* i Borås, om översyn av trafiklagstiftningen,

nr 57, av herr *Svenning* och fru *Skantz*, angående märkningen av livsmedel,

nr 58, av herr *Allard m. fl.*, om översyn av det statliga kommittéväsendet,

nr 59, av fröken *Karlsson* och herr

Magnusson i Borås, om inrättande av ett statligt trafikinstitut,
nr 60, av herr *Svenning m. fl.*, om bättre ljudisolering av bostäder, samt
nr 61, av herr *Westberg m. fl.*, angående anpassningsproblemen i arbetslivet.

Dessa motioner bordlades.

§ 22

Meddelande om enkel fråga

Meddelades, att herr talmannen tillställts en enkel fråga av herr *Dickson*

till hans excellens herr statsministern angående det slutgiltiga ställningstagandet i censurfrågor beträffande film.

§ 23

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 11.25.

In fidem

Sune K. Johansson

Fredagen den 17 januari

Kl. 14.00

§ 1

Justerades protokollet för den 11 innevarande januari.

§ 2

Herr talmannen meddelade, att herr Björkänge enligt till kammaren inkommet läkarintyg vore sjukskriven från och med den 11 innevarande januari tills vidare.

Herr Björkänge beviljades ledighet från riksdagsföromålen tills vidare.

§ 3

Svar på fråga ang. åtgärder med anledning av jordlagsutredningens betänkande

Ordet lämnades på begäran till

Chefen för jordbruksdepartementet, herr statsrådet **HOLMQVIST**, som yttrade:

Herr talman! Herr Hamrin i Kalmar har frågat vilka åtgärder jag vidtagit eller avser att vidta med anledning av jordlagsutredningens år 1961 avlämnade betänkande med förslag till jordförvärvslag m. m.

I jordlagsutredningens betänkande

och vid remissbehandlingen av detta har föreslagits ett flertal ändringar i jordförvärvslagstiftningen. Med hänsyn till det arbete av betydelse för frågan, som pågår inom andra utredningar, har jag hittills funnit att övervägande skäl talat för anstånd med reformeringen av denna lagstiftning. Giltighetstiden för 1955 års jordförvärvslag har därför på mitt förslag förlängts, senast till den 30 juni 1965.

Till följd av de betydande ändringar inom jordbruket och skogsbruket, som skett under de senaste åren, fyller enligt min mening jordförvärvslagen ej helt de krav som dagens läge inom dessa näringar ställer. Ej heller är detta fallet med 1925 års bolagsförbudslag. Jag anser med hänsyn härtill att en viss reformering av lagstiftningen på området ej längre bör uppskjutas. Jag avser därför att inom jordbruksdepartementet låta verkställa den översyn av lagstiftningen, som erfordras för att 1965 års riksdag skall kunna föreläggas förslag i ämnet.

Med detta, herr talman, anser jag mig ha besvarat herr Hamrins fråga.

Vidare anförde:

Svar på fråga ang. åtgärder med anledning av jordlagsutredningens betänkande

Herr HAMRIN i Kalmar (fp):

Herr talman! Jag tackar jordbruksministern för det snabba svaret på min fråga.

Nu gällande jordförvärvslag trädde i kraft den 1 juli 1955 och gällde först till 1962. Därefter förlängdes den till 1963 och från sistnämnda år till 1965, alltså för två år. Det har hänt åtskilligt inom jord- och skogsbruket sedan lagens tillkomst 1955. Detta framgår också redan av direktiven 1958 för en översyn av lagen. I dessa direktiv påpekades att åtskilligt hade hänt och att lagen därför borde reformeras. Betänkande med förslag till ny jordförvärvslag m. m. framlades sedan så snabbt som den 16 augusti 1961.

Vad har då hänt sedan dess? Ja, man kunde kanske tycka att det är onödigt att här uppta kammarens och jordbruksministerns tid med den frågan, som jag ju hade kunnat få svar på under hand. Men det är faktiskt rätt många människor som i likhet med mig frågar vad som har hänt. Remissinstanserna hade väl delade åsikter om betänkandet, men jag tror inte att någon av dem ifrågasatte att någonting måste göras.

Som jag nyss sade framhölls detta också i direktiven 1958, i vilka departementschefen anmodade utredningen att beakta inte blott erfarenheterna av gällande lagstiftning utan även, och kanske främst, de betydande förändringar som under senare år inträffat när det gällde jordbrukets struktur och produktionsförhållanden. Detta skäl för en översyn av gällande lag kvarstår alltså och har sedan dess snarare ökat än minskat, därigenom att rationaliseringskraven inom skogsbruket har blivit allt starkare.

Även om utredningen radade upp ett flertal motiv för en fortsatt jordförvärvslagstiftning, skall jag här inte ingå på själva sakfrågan — min fråga gällde ju vad som kommer att ske med betänkandet — men jag kan inte underlåta att framhålla att utredningen har

pekat på det önskvärda för att inte säga nödvändiga i att 1955 års lag omarbetas för att på ett bättre sätt främja rationaliseringsarbetet inom jordbruket och skogsbruket.

Man har i detta sammanhang bl. a. anfört det skälet att vi skulle avvakta utformningen av den europeiska marknaden, men det skälet tycker jag för min del inte längre är bärande. Vi får väl ändå rätta oss efter de rådande förhållandena och se till att vi utformar våra lagar efter dem. Tyvärr kan vi nog inte avvakta den definitiva lösningen på den europeiska marknadens problem.

Sedan kanske jag också får påminna om att vi i det parti jag representerar ansåg att den förlängning på två år som riksdagen i fjol beslöt var onödigt lång. Vi motionerade därför om en förlängning på endast ett år. Vi ansåg att det räckte med det och avsåg att en översyn av lagen skulle ske under det året.

Till sist bara en liten fundering. Under första världskriget hade vi en jordförvärvslag som tillkom under trycket av den markspekulation som då rådde. Den gällde under åren 1918—1920 och upphävdes sedan. Efter andra världskriget fick vi en motsvarande lagstiftning, som infördes 1946 och som fortfarande gäller, även om den i viss mån har ändrats. Jag vill nu ställa den frågan till jordbruksministern: Har herr statsrådet inte varit inne på tanken att helt slopa jordförvärvslagen, eller förefaller den tanken alldeles orimlig?

Mig förefaller den vara både rationaliseringsfrämjande och principiellt riktig.

Chefen för jordbruksdepartementet, herr statsrådet **HOLMQVIST**:

Herr talman! Det är möjligt att man kan säga, att det inte har inträffat så stora förändringar under de senaste åren. Men nog tycker jag att man i dag kan skönja en mera allmänt positiv inställning till jordbruksrationaliseringen.

Interpellation ang. maximigränser för motorbuller

Jag uppfattar denna lagstiftning främst som ett hjälpmedel för rationaliseringsverksamheten inom jordbruket.

Det finns inte anledning att nu gå in på någon diskussion om vilka ändringar som kan vara motiverade. Jag föreställer mig emellertid att vi vid de överväganden som göres knappast kan komma fram till ett förslag att helt slopa lagen. Men jag noterar således att herr Hamrin i Kalmar, som har frågat i denna sak, är beredd att uppskatta att vi nu i varje fall gör ett försök att se över lagstiftningen — han ville ju begränsa giltighetstiden för nuvarande lag till bara ett år. Nu tror jag emellertid att ett år skulle ha varit en ganska kort tid. En del av de invändningar som rests mot en forcering av lagreformen kvarstår fortfarande, t. ex. ovissheten inför vad de pågående förhandlingarna om marknaden i Europa kan leda till. I varje fall måste vi beakta det läge som där föreligger, när vi nu går att se över lagstiftningen.

Herr HAMRIN i Kalmar (fp):

Herr talman! Jag skall bara helt kort bekräfta att jag uppskattar det arbete som nu utföres, och jag kommer att med stort intresse ta del av det resultat som föreligger 1965.

Härmed var överläggningen slutad.

§ 4

Föredrogs var för sig följande å bordet vilande motioner; och hänvisades därvid

till statsutskottet motionerna nr 44 och 45;

till bevillningsutskottet motionerna nr 46 och 47;

till behandling av lagutskott motionerna nr 48—57;

till statsutskottet motionen nr 58; samt

till allmänna beredningsutskottet motionerna nr 59—61.

§ 5

Föredrogs var för sig följande, vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda men då bordlagda interpellationsframställningar, nämligen av:

herr Nordgren, till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet angående åtgärder till förebyggande av våldsbrott, samt

herr Nilsson i Gävle, till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet angående åtgärder mot befolkningsutflyttningen från de norrländska länen.

Kammaren biföll dessa framställningar.

§ 6

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren, att Kungl. Maj:ts propositioner nr 1 och nr 2 skulle uppföras sist å föredragningslistan för kammarens nästkommande sammanträde.

§ 7

Interpellation ang. maximigränser för motorbuller

Ordet lämnades på begäran till

Herr SVENUNGSSON (h), som yttrade:

Herr talman! Den kraftigt ökande motortrafiken på gator och vägar medför stora samhällsproblem. Stora investeringar måste göras, ett stort antal människor blir lemlästade eller mister livet årligen och sanitära olägenheter uppkommer på grund av buller och avgaser. Den utbredda olägenheten av höga ljudnivåer i våra bostäder på grund av otillfredsställande ljudisoleringsring har medfört ökade krav på sådan mellan bostäderna. Genom lätta ytterväggar och stora fönsterytor tränger ljud utifrån lättare in. Om ett verkligt förbättrat resultat skall erhållas måste låga ljudnivåer föreligga utomhus. Detta betyder att avstånden till bullerkäl-

Interpellation ang. maximigränser för motorbuller

lorna måste ökas eller bullret vid källan minskas. Vid planeringen av nya trafikleder avsättes ett område på sammanlagt 300 m på båda sidorna av vägen för att åstadkomma en ej alltför hög ljudnivå. Där detta ej kan ske planeras vägarna i tunnlar, nedskurna eller försedda med höga vallar på sidorna. På många ställen kan inget av ovan angivna alternativ komma i fråga, och olägenheterna av bullret är där särskilt svåra. Företagna utredningar har visat de svåra följder höga ljudnivåer har för människan ur såväl medicinsk som trötthetssynpunkt. Även buller av lägre nivå har visat sig medföra trötthet och irritation. Över hela världen är man inriktad på att på olika sätt söka sänka förekommande ljudnivåer.

Statens institut för folkhälsan avgav år 1961 en utredning som visade att betydande åtgärder erfordrades för att trafikbullret skulle nedbringas till rimlig nivå. En betydande ökning av fordonsbeståndet har sedan dess skett, vilket givetvis medfört en ökning av ljudintensiteten. Samtidigt har antalet tyngre lastfordon också ökat; en sänkning av ljudnivån hos dessa fordon var särskilt motiverad enligt den angivna utredningen. Statens institut för folkhälsan uppställde också normer för en sänkt ljudnivå för fordonstrafiken på våra gator och vägar. De av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utsedda experterna, som deltog i utredningen, ansåg åtgärderna rimliga och genomförbara även om de givetvis kräver betydande insatser. Sedan utredningen avlämnades 1961 har endast smärre detaljförändringar i vägtrafikstadgan införts för att hindra buller av direkt okynneskaraktär.

Med hänvisning till vad som ovan anförts anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få framställa följande fråga:

Vill herr statsrådet för kammaren redogöra för skälen till att några ytter-

ligare förslag i anledning av den 1961 avgivna utredningen angående maximigränser för motorbuller inte framlagts?

Denna anhållan bordlades.

§ 8

Tillkännagavs, att Kungl. Maj:ts proposition nr 4, med förslag till lag om kommunal beredskap m. m., överlämnats till kammaren.

Denna proposition bordlades.

§ 9

Anmälades, att följande motioner under sammanträdet avlämnats till herr talmannen:

nr 62, av herr *Lundberg*, om åtgärder till stärkande av det svenska folkstyret,

nr 63, av herr *Gustafsson* i Borås, om åtgärder mot vapenstöldur ur militära förråd,

nr 64, av herr *Nilsson* i Gävle m. fl., om statliga räntefria lån till bostäder,

nr 65, av herr *Nilsson* i Gävle m. fl., angående räntebidragen till bostäder,

nr 66, av herr *Eriksson* i Bäckmora m. fl., om reduktion av abonnemangsgifterna för elström till mindre förbrukare,

nr 67, av herr *Rimås*, om försök med särskilda trafikövervakningsperioder,

nr 68, av herrar *Svenungsson* och *Edlund*, om kostnadsfri utdelning av reflexanordningar för skolbarn,

nr 69, av herr *Wennerfors* m. fl., om saluförande av ett s. k. mellanöl,

nr 70, av herr *Holmberg* och fru *Ryding*, angående maximeringen av kommunernas bidrag till kostnaderna för folkpensioneringen,

nr 71, av herrar *Börjesson* i Falköping och *Hamrin* i Jönköping, om åtgärder mot störande nöjeskörning i tätorter,

nr 72, av herr *Börjesson* i Falköping, om djurägares ersättningskyldighet för skada å annans djur, samt

nr 73, av fru *Ryding* och herr *Holm-*

berg, om inrättande av ett statligt för-
lag för skolböcker m. m.

Dessa motioner bordlades.

§ 10

Ordet lämnades på begäran till

Herr **HAMRIN** i Jönköping (fp), som
yttrade:

Herr talman! Jag tillåter mig hem-
ställa, att kammaren ville besluta att ti-
den för avgivande av motioner i anled-
ning av Kungl. Maj:ts proposition nr
10, med förslag till lag om införande
av brottsbalken m. m., måtte med hän-
syn till ärendets omfattning utsträckas
till det sammanträde, som infaller näst

efter femton dagar från propositionens
avlämnande.

Kammaren biföll denna hemställan.

§ 11

Meddelande om enkel fråga

Meddelades, att herr talmannen till-
ställts en enkel fråga av herr *Hermans-
son* till herr statsrådet och chefen för
finansdepartementet angående åtgärder
mot prisstegringar.

§ 12

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här-
efter kl. 14.14.

In fidem
Sune K. Johansson
